

Instytut Pamięci Narodowej - Gdańsk

<https://gdansk.ipn.gov.pl/pl2/aktualnosci/80193,Trwaja-starania-IPN-o-uroczysty-panstwowy-pogrzeb-trzech-bohaterow-zasluzonych-z.html>
2020-09-19, 11:31

Trwają starania IPN o uroczysty, państwowy pogrzeb trzech bohaterów - zasłużonych żołnierzy AK zamordowanych przez komunistów

Zapraszamy wszystkich do upamiętnienia polskich bohaterów 31 października oraz 18 i 27 listopada.

Podporucznik Tadeusz Ośko ps. „Sęp”, starszy sierżant Florian Dutkiewicz ps. „Jawor”, „Wiktor” oraz Ludwik Augustyniak ps. „Cygan”, „Gustek” (szczegółowe biografie poniżej) – tych trzech żołnierzy spotkało się pod koniec lutego 1945 roku w dramatycznych okolicznościach komunistycznych represji wobec uczestników konspiracji niepodległościowej.

Kilkanaście miesięcy później 27 listopada 1946 roku połączyła ich śmierć na mocy wyroku stalinowskiego sądu i trwająca kilkadziesiąt lat wielka niepamięć, włącznie z ukryciem miejsca pochówku.

Już w latach 90. rozpoczęły się starania o przywrócenie im należnej chwały oraz pełne opisanie ich losów. W czerwcu 2018 roku na Cmentarzu Komunalnym przy ul. Kcyńskiej [żołnierze niezłomni zostali odnalezieni przez pracowników Biura Poszukiwań i Identyfikacji IPN](#) na bydgoskim cmentarzu komunalnym przy ul. Kcyńskiej, a [4 października 2018 roku w Pałacu Prezydenckim w Warszawie uroczystie ogłoszono ich identyfikację.](#)

– Bez prof. Szwaagrzyka i jego zespołu nadal nie znalazłbyśmy miejsc pochówku setek już zidentyfikowanych bohaterów, nie znalazłbyśmy ich pełnych historii życia i śmierci, w tym także osób, tak mocno związanych z Bydgoszczą jak Florian Dutkiewicz, Ludwik Augustyniak i Tadeusz Ośko – podkreśla prof. Golon.

Delegacja Delegatury IPN już w najbliższy czwartek 31 października o godz. 12.00, w związku ze zbliżającymi się uroczystościami Wszystkich Świętych i Świętem Zmarłych, złoży kwiaty na pomniku znajdującym się na cmentarzu komunalnym przy ul. Kcyńskiej.

– Monument ten upamiętnia ofiary stalinowskiego terroru i dedykowany jest zarówno trzem wspomnianym bohaterom, jak i wielu innym pomordowanym, z których co najmniej kilkudziesięciu nadal poszukujemy – wyjaśnia prof. Mirosław Golon, dyrektor IPN Gdańsk.

Druga uroczystość odbędzie się 27 listopada o godz. 13.00 w dniu 73. rocznicy śmierci bohaterów. W programie wspomnienie pomordowanych oraz modlitwa. Słowo wstępne wygłosi prof. Mirosław Golon, dyrektor IPN Gdańsk. Biogramy bohaterów przedstawi dr Alicja Paczoska-Hauke. Delegacja IPN złoży także kwiaty.

BIOGRAMY:

Tadeusz Ośko vel Wojciech Kossowski pseudonim „Sęp”

Urodził się 11 V 1913 r. w Warszawie. Szkołę powszechną ukończył w Warszawie. W czasie wojny obronnej 1939 r. był żołnierzem 12 Pułku Ułanów. Jesienią 1939 r. wstąpił do Służby Zwycięstwu Polski na terenie Warszawy. Następnie kontynuował działalność konspiracyjną w ramach Związku Walki Zbrojnej w rejonie Łowicza. Od 1942 r. działał w lubelskim Okręgu

AK. Był tam dowódcą grupy szturmowej. Wspólnie z innymi żołnierzami AK atakował posterunki żandarmerii niemieckiej i wysadzał pociągi. W 1943 r. brał udział w rozbiciu więzień w Biłgoraju i w Janowie Lubelskim. W 1944 r. przeniósł się do 27 Wołyńskiej Dywizji AK. Za walkę z Niemcami pod Włodzimierzem był odznaczony Krzyżem Virtuti Militari i Krzyżem Walecznych. W czasie służby w ludowym WP, zagrożony aresztowaniem zdezerterował. W lutym 1945 r. przybył do Bydgoszczy. Tam bardzo szybko zetknął się z b. żołnierzami AK i dalej kontynuował działalność konspiracyjną. Zbierał informacje o represjach wobec żołnierzy Polskiego Państwa Podziemnego. Ubrany w mundur oficera WP, posługując się fałszywymi papierami jako rzekomy funkcjonariusz UB odwiedzał komisariaty MO i UB. W jednym z nich w pierwszym Komisariacie MO w Bydgoszczy, 26 lutego 1945 r. w czasie „inspekcji” otrzymał od Leopolda Mrocza (milicjanta i żołnierza AK w jednej osobie) informację o aresztowaniu siedmiu żołnierzy AK przez NKWD. Po krótkiej naradzie wspólnie postanowili ich uwolnić. Zaraz po tym spotkaniu udali się do domu przy ul. Śniadeckich 41, gdzie przetrzymywano czterech z siedmiu aresztowanych akowców. „Kossowski” podając się za funkcjonariusza UB porozmawiał z milicjantami eskortującymi zatrzymanych. Gdy okazało się, że zdają sobie oni sprawę, że wiozą ich na rozstrzelanie, a jeden z nich nawet przyznał się, że jest współpracownikiem NKWD, „Sęp” podjął decyzję o rozbrojeniu i zastrzeleniu współpracowników sowieckiego okupanta. Dowódcy eskorty milicyjnej oświadczył, że przejmuje aresztowanych członków pomorskiej konspiracji w mieszkaniu przy ul. Śniadeckich. Następnie wykorzystując nieuwagę funkcjonariuszy MO, przekazał broń aresztowanym akowcom i rozkazał im wykonać na nich wyrok śmierci. 3 kwietnia 1946 r. „Sęp” dołączył do Zrzeszenia WiN. Za namową Bronisława Gucałskiego ps. „Ewa” 15 kwietnia wyjechał do leśniczówki Bolumin w lasach ostromeckich, gdzie wspólnie z ukrywającymi się przed aresztowaniem akowcami z Lubelszczyzny planował zatrzymać się dłużej. Tam oczekiwał na dalsze instrukcje. Był już wtedy wyznaczony na komendanta placówki WiN w Chełmnie. Niestety 18 kwietnia 1946 r. w Boluminie został aresztowany przez grupę operacyjną UB-MO. 27 listopada 1946 r. „Sęp” został stracony w bydgoskim więzieniu razem z dwoma żołnierzami AK, którym rok wcześniej uratował życie (oprac. dr Alicja Paczoska-Hauke z bydgoskiego oddziału IPN).

Ludwik Augustyniak, pseudonim „Cygan”

Urodził się 7 XII 1898 r. w Żbikach, pow. Jarocin. Uczestniczył w Powstaniu Wielkopolskim i w walce o granice państwa polskiego. Został zawodowym żołnierzem. Służył m. in. w 62 pułku piechoty w Bydgoszczy i w Dowództwie Okręgu Korpusu VIII w Toruniu. W 1939 r. brał udział w bitwie nad Bzurą. W kwietniu 1940 r. aresztowany przez gestapo, osadzony w obozie w Sachsenhausen, a następnie w Mauthausen. Uwolniony dzięki staraniom rodziny. W 1942 r. podjął działalność konspiracyjną w AK w Bydgoszczy. Członek Okręgu Pomorskiego AK – WIN. W lutym 1945 r. aresztowany przez NKWD, przewieziony do więzienia w Koronowie, zbiegł podczas transportu do Jastrowia eskortowany przez trzech milicjantów. W czerwcu 1945 r. podjął pracę w Miejskiej Komendzie MO w Bydgoszczy. 16 IV 1946 r. ponownie aresztowany przez funkcjonariuszy UB i oskarżony o współudział „w morderstwie trzech milicjantów na podłożu politycznym”, których zastrzelono w czasie ucieczki akowców. 30 IX 1946 r. skazany przez Wojskowy Sąd Rejonowy w Bydgoszczy na śmierć. W liście do żony napisał: Popełniłem przestępstwo to jednak nie zasługuję żadną miarą na karę śmierci (...). Przez 25 lat byłem żołnierzem polskim i walczyłem o tę Polskę by teraz od kul polskich żołnierzy zginąć. 27 XI 1946 r. stracony w więzieniu bydgoskim, potajemnie pochowany na Cmentarzu Komunalnym.

Florian Dutkiewicz pseudonim „Wiktor”

Urodził się 19 marca 1900 r. w Gozdowie w powiecie wrzesińskim. Brał udział w Powstaniu Wielkopolskim. Przed II wojną pełnił służbę w Wojsku Polskim. Uczestnik kampanii wrześniowej 1939 r. W czasie okupacji niemieckiej pracował jako robotnik w warsztatach kolejowych w Bydgoszczy. W marcu 1942 r. wstąpił do Okręgu Pomorskiego AK, gdzie pełnił funkcję komendanta rejonu kolejowego w Bydgoszczy. W lutym 1945 r. został aresztowany przez NKWD i przetransportowany do więzienia w Koronowie. O jego dalszych losach miał zdecydować Sąd Polowy Armii Czerwonej. Po ucieczce z transportu ukrywał się i w sierpniu 1945 r. podjął pracę w Bydgoskiej Spółdzielni Spożywców. W kwietniu 1946 r. w Bydgoszczy został aresztowany przez funkcjonariuszy Wojewódzkiego Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego pod zarzutem współudziału w „zabójstwie milicjantów”, którzy

zginęli w trakcie ucieczki. 30 września 1946 r. został skazany przez Wojskowy Sąd Rejonowy w Bydgoszczy na karę śmierci, którą wykonano 27 listopada 1946 r. w Więzieniu Karno-Śledczym przy ul. Wały Jagiellońskie w Bydgoszczy. Szczątki Floriana Dutkiewicza odnaleziono w czerwcu 2018 r. w trakcie prac ekshumacyjnych prowadzonych przez IPN na Cmentarzu Komunalnym przy ul. Kcyńskiej w Bydgoszczy.